

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Virgo Lavretana Commentariis Illvstrata Sive Compendiosa Explicatio Litaniarvm Lavretanarvm

Dript, Laurentius a

Nevhsii, 1673

Caput Vigessimum Secundum. Encomium Marianum Vigessimum Sextum.
Rosa Mystica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43641

tissima quæ triennis Domino in templo oblata, verum se esse templum Dei, & sacrarium Spiritus sancti, oratione alijsque pijs operibus sufficientissime declaravit, per quæ quodammodo disposita & præparata fuit, ut Patris cœlestis primogenitum, & unigenitum suum quoq; & primogenitum & unigenitum efficeret.

CAPUT VIGESIMUM
SECUNDUM.

*Encomium Marianum Vigessimum
Sextum.*

ROSA MYSTICA.

INter figuras symbola & Hieroglyphica, quibus Beatissimam Matrem Domini sacrae paginae extollunt, ipseque sponsus cœlestis sponsam suam adumbrare conatur: dum eam *columba super rivus aquarum, favo distillanti, Cedro exaltata in Libano, Cypressso elevata in monte Syon, oliva speciosa in campis, & Platano exaltata juxta aquas in plateis, Cinnamomo & balsamo, Eccl. 24. comparat:*

rat: nulla est quæ clarius beatissimæ Matris Virginis excellentias & prærogativas explanet quam flos florum, *Rosa* dum à cœlesti sponsa ipsamet per os sapientissimi *Salomonis* illi cōparatur dicente *Eccl. 24. Quasi plantatio Rose in Iericho.* Et item ab Ecclesia *Rosa Mystica* & salutatur & creditur: ob causas, proprietatesque *Rosæ* illi optime convenientes.

§. I.

ET quidem prima & eximia *Rosæ* excellentia est: quod sit Regina omnium florum, ornamentum terre, plantarum decus, & venustas, veris nuncia, purpura hor- torum, ornatus puellarum, ut non immeri- tò Poëta quidam:

Rosa honor, decusque florum;

Rosa cura, amorque veris,

Rosa flos odorque divum.

Nimirum inter alios flores *Rosa* obtinet primatum & principatum, ejusque non solum in hortis sed & omnibus Apothecis, convivijis, comœdijs ac triumphis usus est: hinc & in militia triumphantes olim arma sua ac clypeos *Rosis* exornabant, & *Cornelius Scipio* ex Africa victor rediens, utpote qui
primus

primus omnium Romanorum terrorem
Hannibalem armis devicisset, jussit milites
 octavae legionis qui primum in *Carthagi-*
nenses impetum fecerant, in ipso triumpho
veras Rosas manibus gestare: sed & post-
 modum *Rosas* depictas in armis circumfer-
 re: sic & alter *Scipio Æmilianus* post devi-
 ctam & everfam *Carthaginem*, non solum
 suum currum triumphalem undequaëque
Rosis exornari, sed & milites undecimæ le-
 gionis qui primi omnium *Carthaginensium*
 muros transcenderant *Rosas* in Galea & ar-
 mis gestare præcepit, quin & pius ille è *So-*
cietate IESV scriptor *Hierem. Drexel.* *Rosam*
 in persona propria hunc in modum lo-
 quentem introducit. *Ego spinis undequaëque*
cingor, quas mihi non ad dehonestandum, quin
potius ad custodiam ad munimentum conditor
dedit; contra omnes noctis incommoditates, fri-
gus & similia, me ipsam contraho, & in modum
globuli folijs me contego, mane proinde videas
me velut toga nocturnali circumdatam, at sole
meridiem radijs suis illustrante, velut exorna-
tissima domicella, summe gloriosa appareo: Si
miraris foliorum meorum varietatem, coordi-
nationem, colorem, variegationem, odorem?
laudas

*laudas forte virtutem, & potentiam meam? an
 extollis, ac deprædicas in me, quod ex me tanta
 aquarum distillatarum species: olea distillata,
 saccharumque rosaceum conficiatur? Multò
 magis mirare in creatura, creatorem; in fa-
 ctura lauda factorem: in beneficio, ama be-
 nefactorem. Magna prorsus encomia, ma-
 gnum enim *Rosæ* encomium est dicere il-
 lam veluti Imperatricem inter flores viridi
 in throno adornato saphyro, residere sub-
 limem, vestitam purpura, coronatam auro,
 palpari ab avibus, mulceri ab aura, à cælo
 officiosissime coli, & ancillari, à fideli &
 armata undiq; spinarum, seu militum mu-
 niri custodia: at longe majus excellentius-
 que encomium ejus est quod ipsa cæli ter-
 ræque Imperatrix & Regina dicatur *Rosa*.
Quasi inquit *plantatio Rosæ in Iericho*, si cau-
 sam ejus quæras? respondet *Dion. Carth.* si-
 cut *rosa est pulcherrima florum, sic dignissima*
Virgo est venustissima fœminarum, immo san-
ctissima creaturarum purarum, quæ mitigati-
va est dolorum vite presentis, & illuminati-
va oculorum cordis, sicut aqua ex Rosis expressa
sedat dolores, atq; clarificat oculos. Aliam cau-
 sam adducit *Richard. de S. Laurent. lib. 12. de*
*Laud.**

Laud.

Laud. Virg. Quia rosæ Jerichuntinæ constant centum quinquaginta solijs, quibus eleganter figurantur ac significantur, centum quinquaginta salutationes, quæ ad honorem ejusdem Beatissimæ Virginis recitantur in *Rosario Mariano*: MARIA ait *Rosa dicitur, & non qualibet Rosa sed Jerichuntina, quia in Iericho crescunt rosæ pretiosissima, habentes quinquaginta folia.* Sed & beatissimam Virginem per rosam fuisse præfiguratam, uniformiter SS. Patres fatentur, unde & *S. Vincent. Ferrer. Ord. Prædicat. Concionator eximius serm. in laudem S. Annæ MARIA Virgo inquit Rosa paradisi est, quæ ex progenie David, per Ioachim credentibus data est.*

§. 2.

Plinius rosæ dignitatem & speciem depingere volens, *Rosa inquit matre fera aut potius noverca progignitur, corona spinarum & aculeorum circumquaq; cingitur, naturalis tamen ejus pulchritudo summa est.* O Rosa exclamat quidam ejus amator, *sive in triclinio super mensam jacens, sive in hortorum areolis florens, sive in Ecclesijs pro honore divino Altaria exornans, ubiq; oculos pulchritudine*

tus

*tuarecreas, ubique nares suavissimo tuo odore confortas. Jam Rosam Mysticam oculis mentis contemplemur & eam vivæ rosæ assimilari non ambigemus: Quid enim? nonne & ipsa matre noverca, fera & crudeli nata est, dum rebelli illo Judæorum germine progenita, mores tamen ejus intemperantes sequuta non est? sic & spinis unde quaq; cincta est, nequaquam tamen ob ijs molestata puncta, imo ne tacta quidem: licet enim sacratissima Virgo progenita sit ex radice peccatrice scilicet *Eva* illam tamen non tetigit ulla peccati originalis, aut actualis, mortalis, aut venialis spina: quemadmodum supra fuisse probatum est unde cecinit *Sedulius*.*

Et velut è spinis nulla mollis rosa:

Sic Eva de stirpe sacra veniente MARIA

Nil est quod laniet matrem.

At longe excellentius *Doctor Mellistus* *serm. de B. Virg. Eva* inquit *spina fuit, MARIA rosa exstitit, Eva spina vulnerando, MARIA rosa omnium affectus mulcendo, Eva infigens omnibus mortem, MARIA rosa reddens salu- tiferam omnibus sortem. Unde & S. Ioan. Dam. ô rosa ait que ex spinis hoc est ex Judæis orta es,*

ac divina fragrantia cuncta perfudisti. Quid ergo mirum quod à cœlesti sponso Virgo sacratissima lilio inter spinas comparetur? Rosæ potius dicam cum *S. Gregorio Nisseno* inter spinas? nam verba illa *Cant. sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias*, vertit *S. Gregorius Nissenus: sicut rosa inter spinas*: An non bene inter spinas, quæ unde quaque cincta blaphemantium, parricidarumque turba bene dicere potuit: *Cum his qui oderunt pacem, eram pacifica*: An non meritò *rosa inter spinas* quæ tot angustiarum, dolorum, persecutionumque aculeis cingebatur assidue, à quibus tantum abest ut læsa fuerit ut potius majorem ex hoc gloriam pulchritudinemque suam conceperit, unde *S. Birgittæ Angelus* quidam *sicut rosa* aiebat *crescere solet inter spinas, ita hæc venerabilis Virgo in hoc mundo crevit inter Angustias*.

§. 3.

QUOD si amplius Rosæ Mysticæ pulchritudinē intueamur, non imēritò inter alias prærogativas ea primatum sibi vendicat, & tanta est ut nec concipi, ne dicam verbis exprimi queat: hinc est quod
spon-

Sponsus cœlestis : *Tota ait pulchra es amica mea, tota pulchra es & macula non est in te : Et alibi. Quam pulchra es amica mea quam pulchra es? oculi tui columbarum, absq̃ eo quod intrinsecus latet. Et alibi: Quam pulchra sunt mammae tuae, soror mea sponsa, pulchriora sunt ubera tua vino, & odor unguentorum tuorum super omnia aromata. Sive ergo Virginis hujus sacratissimæ interiorē, sive exteriorē pulchritudinem contemplemur summa est, & tanta quidem ut violentiam ab ea sibi fieri quæratursponsus cœlestis: vulnerasti inquiens cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum, in uno oculorum tuorum, & in uno crine colli tui : Interiorē verò ejus pulchritudinem contemplanst Dion. Carth. cap. 4. art. 15. in Cant. Tanto plane ait pulchrior ceteris universis, quanto in omni gratia virtutis, dono, beatitudine, fructu perfectior, quanto purior, innocentior, & ab omni culpa immuni-
 or, quanto fonti totius pulchritudinis, decoris propinquior, utpote vera Mater illius. Immo tam pulchra quod fons ille superpulcherrimus concupivit decorem istius, tamq̃ delectabilis & jucunda fuit, super speciosissimo unigenito Patris æterni ad contuendum, ad convivendum,*

dum, ad diligendum, quod in ea, & cum ea praecunctis commorari, & conversari elegit in terris, & sicut ille speciosus forma praefilijs hominum, sic ista est speciosa praefiliabus, ergo & praefilijs hominum post unigenitum suum: cuius oculi columbarum id est maxime columbini, pudicissimi, plenissime custoditi, numquam inordinate aperti, numquam in aliquem indecenter directi aut fixi: cuius intentio fuit in violabiliter recta simplex purissima, numquam ad proprium commodum aut honorem reflexa. Absq; eo quod intrinsecus latet. Incomprehensibilis etenim sponsus, munificentissimus, optimus, omnipotens filius, incomprehensibiliter secretissime, liberalissime operabatur, radiabat, communicabat se in matre. O quis queat excogitare, aut capere qualiter verbum illud aeternum, quod suo claro intuitu Angelos sanctos felicitat, mentem suam dilectissima, ac innocentissime matris assidue visitavit, quam copiosissime omnia ejus interiora illuminavit, quam calidissime inflammavit illius affectum, quam miro & ineffabili modo fidelissimam, & affectuosissimam suam genitricem corroboravit, ornavit, perfecit, implevit, totaliterq; possedit? quidquid de perfectione raptus & extasis, quidquid de pra-

de prelibatione, & participatione futura beatitudinis existit in alijs, multo eminentius in ea creditur existisse. Hoc ergo latuit in virgine intrinsecus, quæ utiq; cum fervore & devotione, puritate & stabilitate soli Deo & sibi nota vacavit, inhaesit, intenta immersaq; fuit: cujus interior incomparanda sinceritas, tranquillitas, sapientia, virtuositas resplenduit in vultu ipsius & eam gratissimam, venustissimam & compositissimam fecit in omnibus; Hinc etiam mox subjungitur, capilli tui sicut greges caprarum Vniuersæ namq; cogitationes, meditationes, contemplationes, affectionesque Virginis admirandæ erant ornatissimæ, decentissimæ atque mundissimæ totius charitatis fervore perfusæ, formatæ, splendissimæ, & cum omni promptitudine in Deum reductæ, recollectæ, & stabilite. Verum hisce finem imponamus cum pulchritudo hujus Rosæ Mysticæ & efficacia sat latè descripta sint alibi.

§. 4.

Pulchritudinem Mysticæ Rosæ hujus Virginis inquam superbenedictæ, è vestigio sequitur suauitas odoris ejus: uti enim rosa quamprimum folicula sua expandit, mox velut flumen odorem suum effun-

dit, ac longè lateque diffundit: Sic Virgo sacratissima quamprimum nata est virtutum suarum odorem adeò diffudit, ut etiam ad nares cœlestis Patris pertingeret, e-
jusque unigenitum ad se è sinu patris attra-
heret.

Isaac olim ut *Geneseos* narrat historia, filium suum *Jacob*, simulatum *Esau* benedicturus, mox ut sensit vestimentorum ejus fragrantiam exclamans: *Ecce inquit odor filij mei sicut agri pleni cui benedixit Dominus*: Eodem modo accidisse videtur cœlesti patri ejusque unigenito mox ut sensit vestimentorum sive animæ, sive corporis fragrantiam: hinc tot laudes *trahem post te in odorem curremus unguentorum tuorum, oleum effusum nomen tuum*. Et item odor unguentorum tuorum super omnia aromata: Et alibi *favus distillans labia tua & odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris*. Ut non immerito asseverarit in suo *MARIANO Psalt. Seraph. Bonæ odor tuus sicut agri pleni, cui benedixit Dominus, qui in benedicentes te redundat irrigans omnia intima eorum*: Imo tantus tamq; suavis est odor ejus eodem teste, ut super eo singulariter gaudeant, & exultent Ange-

Angelici Spiritus, beatiq̄ue omnes: *abundantiam dulcoris tui inquit Angeli eructabunt & suavitatem tuam sancti pronuntiabunt. Et item quam magna multitudo dulcedinis tue Domina quam preparasti diligentibus & sperantibus in te.* Et quid mirum beatas illas, mentes hujus rosæ odore delectari, cum ipse Rex Regum, Dominus Dominantium eo non solum recreatus, sed & ad terram tractus fuerit, uti ipsamet cælestis sponsa *Cant. i.* testatur *dum esset inquit Rex in accubitu suo nardus mea* (lingua arabica vertit *rosa mea* eo quod apud eos *rosa dicitur nardus*) *dedit odorem suum*: In quem locum commentans *Abbas Tuitiensis Rupertus, per regem in accubitu suo*, intelligit filium Dei in sinu æterni Patris recumbentem. Per *nardum* humilitatem Virginis sacratissimæ, qua nimirum ex illo accubitu & sinu Patris æterni in uterum Virginis beatissimæ sit attractus filius Dei. Verba ejus sunt *Dum esset Rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum. Quid enim est vel erat accubitus Regis, nisi cor vel sinus Patris, dum ita esset Rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum, & hoc odore delectatus descendit in*

uterum meum. Olim in Eva malo superbia fe-
zore offensus, & ob hoc ab humano genere aver-
sus fuerat: nunc autem delectatus odore meo
nardo humilitatis meae: sic ad genus humanum
conversus est. Propterea nardum meam dico
humilitatem meam, quia sicut nardus herba a-
romatica parvo quidem frutice, vel parva spi-
ca nequaquam in altum se subrigit, sed comosa
atq; odoratissima. flore optimi odoris, atq; radi-
cula suavi multis usibus probatur utilis: sic hu-
militas mea suo quidem arbitrio & iudicio par-
va est res, nimiumq; exilis, sed iudicio Regis
pretiosior est cunctis operibus legis, in quibus
homines justi sibi videntur, atq; magnifici:
ipsum Regem & Patrem ejus Deum sanctum
quoq; Spiritum unice delectat, velut suavis o-
dor qualis quantusq; de nullo unquam usque ad
ipsum spiravit vel spirare potuit sacrificio. A-
mici hoc ego experta sum. Humilitatem meam
de illo accubitu suo sensit & respexit, & valde
delectatus aspectu, & placuit sibi quod in isto se-
xu, à quo initiū superbie generi humano super-
veniens totam massam corruptit. Eodem mo-
do hunc locum Cant. de Beatissimæ Matris
& Virginis ardentissimæ charitatis & hu-
militatis fragrantia explanat Dionys. Carth.

per

per nardum herbam speciosam, inquit suaviter redolentem, atque naturæ calidæ existentem, designatur vel humillima charitas, vel ardentissima humilitas virtuosorum actibus plena, virginis admirandæ, quæ nardus tam suavissime coram excellentissimo Rege fragravit, quod Regem ipsum in sinu Patris quiescentem oblectavit, atque attraxit ad sumendam ex virgine præelecta naturam humanam: Deinde Rege hoc per incarnationis mysterium in ejus utero novem mensibus commorante aucta est fecundissima Virginis gratia, decor, virtus, devotio, seque latius diffuderunt. Ut quid ad excellentiam Rosæ hujus Mysticæ ejusque fragrantissimi odoris addi possit, vix videam. Utinam & ad nares animæ nostræ suavissimus odor iste pertingat, nosq; in amorem hujus Rosæ accendat, assidueque cum devotissimo Casymiro Rege exclamemus:

*Ejus flore & odore,
Recreari cupimus:
Cujus fructu nos à luctu,
Liberari credimus.*

Et cum pientissimo Abbate *Blosio* Rosam hanc Mysticam jugiter salutemus dicentes: *Ave redolens viola altissima humi-*

*litatis & rubens Rosa charitatis ardentissime
MARIA perveniat obsecro ad me fragrantis
aromatum tuorum, te sentiat spiritus meus in
nocte, te exoptent præcordia mea per diem, tibi
suaviter afficiatur cor meum, te medullitus di-
ligant intima mea hilariter in tuis laudibus oc-
cupetur mens mea semper.*

CAPUT VIGESIMUM
TERTIUM.

*Encomium Marianum Vigessimum
Septimum et Octavum.*

TURRIS DAVIDICA
& EBURNEA.

TURRES in magnis amplisque civitatibus
arcibus iisque locis quos contra ho-
stes munire intendimus construi experien-
tia novimus: quia serviunt ad hostium infi-
dias à longe speculandum & prævenien-
dum, quin & ad munimentum & singulare
ornamentum: sic olim Paterfamilias à
Christo Domino in parabola propositus
cum plantasset vineam eiꝰ, sepem circumde-
disset